

Aan het Algemeen Bestuur
van GR Recreatieschap Westfriesland
Postbus 20
1610 AA BOVENKARSPEL

Datum
28 september 2021

Behandeld door
Drs. R.A.D. Knoester RA

Ons kenmerk
2021-AP-30002705

Onderwerp
Auditplan 2021

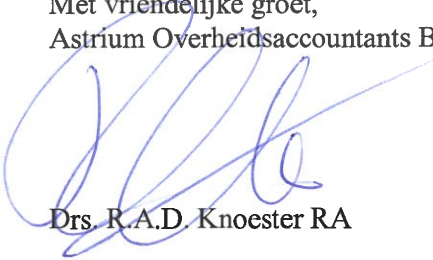
Geacht bestuur,

Bijgaand ontvangt u ons auditplan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Westfriesland. Dit plan geeft een gedetailleerd overzicht van onze controleaanpak, de reikwijdte van onze controle en onze communicatie en rapportages richting de uw organisatie.

In het controlejaar 2021 zal onze accountantscontrole wederom worden uitgevoerd op basis van het principe van 'continuous auditing'. Naast de 'geijkte' vaste controlemomenten worden onze controlewerkzaamheden meer verspreid uitgevoerd. Middels deze controlemethodiek willen we de 'piekmomenten' voor uw organisatie verminderen. Daarnaast wordt de toegevoegde waarde van onze bevindingen en signaleringen verhoogd vanwege de tijdige en frequente rapportering hiervan. Dit stelt uw organisatie in staat om tijdig bij te sturen daar waar noodzakelijk.

Op basis van de verwachtingen en de ontwikkelingen in de regelgeving en binnen uw organisatie hebben wij een aantal aandachtsgebieden vastgesteld en opgenomen in het auditplan 2021. Deze aandachtsgebieden hebben betrekking op zowel de interimcontrole als de jaarrekeningcontrole.

Met vriendelijke groet,
Astrium Overheidsaccountants B.V.

Drs. R.A.D. Knoester RA

AUDITPLAN 2021

Inhoudsopgave

1. Opdracht.....	4
1.1 Doel van de controle.....	4
1.2 Scope van de controle.....	4
2. Ontwikkelingen.....	5
2.1 Lerend vermogen in de controle	5
2.2 Actualiteiten en speerpunten in de controle	5
3. Controleaanpak.....	6
3.1 Controlestrategie.....	6
3.2. Organisatie van onze controle.....	7
3.2.1 Risicoanalyse.....	8
3.2.2 Interne beheersing.....	9
3.2.3 Rol van het Recreatieschap WF en SED-organisatie.....	10
3.3. Fraude en integriteit	10
4. Rapportage en evaluatie.....	11
4.1. Rapportages	11
4.2. Goedkeuringstoleranties.....	11
4.3. Evaluatie kwaliteit dienstverlening.....	12
Bijlage 1: Overzicht met fraude- en corruptie risicofactoren.....	13

1. Opdracht

1.1 Doel van de controle

Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna “Astrium”) fungeert voor het boekjaar 2021 als externe accountant van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Westfriesland (hierna: Recreatieschap WF). In dit auditplan is onze controleaanpak voor het boekjaar 2021 uitgewerkt. Dit auditplan is bedoeld om tot een goede afstemming te komen van de door het Recreatieschap WF en Astrium te verrichten werkzaamheden en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheden in het kader van de jaarrekening- en overige specifieke projectsubsidies. Dit teneinde een effectieve en efficiënte controle te kunnen realiseren. Wij zullen fungeren als accountant van het Recreatieschap WF en de SED-organisatie met het doel te onderzoeken of de jaarrekening aan de in de wet gestelde eisen voldoet. De uitslag van ons onderzoek zullen wij weergeven in een controleverklaring die aangeeft of:

- de jaarrekening van het Recreatieschap WF een **getrouw beeld** geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen en is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- de baten en lasten van het Recreatieschap WF, alsmede de balansmutaties **rechtmatig** tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen dat deze in overeenstemming zijn met de begroting en van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen en bestuursbesluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving. De rechtmatigheidscontrole van de accountant richt zich alleen op de financiële beheersingshandelingen als gevolg van deze wet- en regelgeving;
- het jaarverslag van het Recreatieschap WF met de jaarrekening verenigbaar is.

1.2 Scope van de controle

In het kader van ons onderzoek naar de getrouwheid en (begrotings)rechtmatigheid van de jaarrekening voeren wij een (interim-) controle uit waarbij wij onder andere de adequate opzet, het bestaan en de effectieve werking van de administratieve organisatie en interne beheersing (hierna: AO/IB) onderzoeken. Deze werkzaamheden voeren wij uit voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van onze opdracht tot controle van de jaarrekening.

Onze controles zijn niet ingericht op het ontdekken van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Wij maken bij de uitvoering van onze controle gebruik van de uitgevoerde Verbijzonderde Interne Controlewerkzaamheden (VIC) voor de belangrijkste processen binnen uw organisatie. Uw organisatie zal in 2021 zelf(standig) de interne controles uitvoeren enerzijds om het zelf tijdig te kunnen signaleren van bevindingen ten aanzien van de procesgang en anderzijds als opmaat naar de rechtmatigheidsverantwoording 2022 die door het dagelijks bestuur moet worden afgegeven en niet meer door de externe accountant.

2. Ontwikkelingen

2.1 Lerend vermogen in de controle

De controle van het boekjaar 2021 is het vierde jaar dat Astrium het Recreatieschap WF controleert. Onze leerervaringen van vorig jaar en bij andere lokale overheden nemen wij mee in het auditplan. Op basis van lerend vermogen van zowel Astrium als het Recreatieschap WF gaan wij uit van een ontwikkelingscurve ten aanzien van de afronding van de jaardocumenten. In dit auditplan is beschreven welke stappen hiervoor door zowel Astrium als het Recreatieschap WF doorlopen moeten worden.

2.2 Actualiteiten en speerpunten in de controle

Het is voor ons van essentieel belang om voldoende begrip te hebben van het Recreatieschap WF, activiteiten en risico's, omdat wij hierdoor onze controleaanpak meer specifiek kunnen maken en samen met u kunnen focussen op de aandachtsgebieden die voor u relevant zijn. Indien zich gedurende het jaar nog andere ontwikkelingen voordoen, betrekken wij dat vanzelfsprekend eveneens bij onze controleaanpak.

Om onze kennis van de ontwikkelingen bij de lokale overheden up-to-date te houden, is het van belang om regelmatig contact te hebben met de belangrijkste interne stakeholders (bijvoorbeeld: directie Recreatieschap WF en concerncontrol, afdeling Financiën, team AO-IB van de SED-organisatie). Daarom nemen wij het initiatief om periodiek contact te hebben met deze stakeholders om de laatste ontwikkelingen door te spreken.

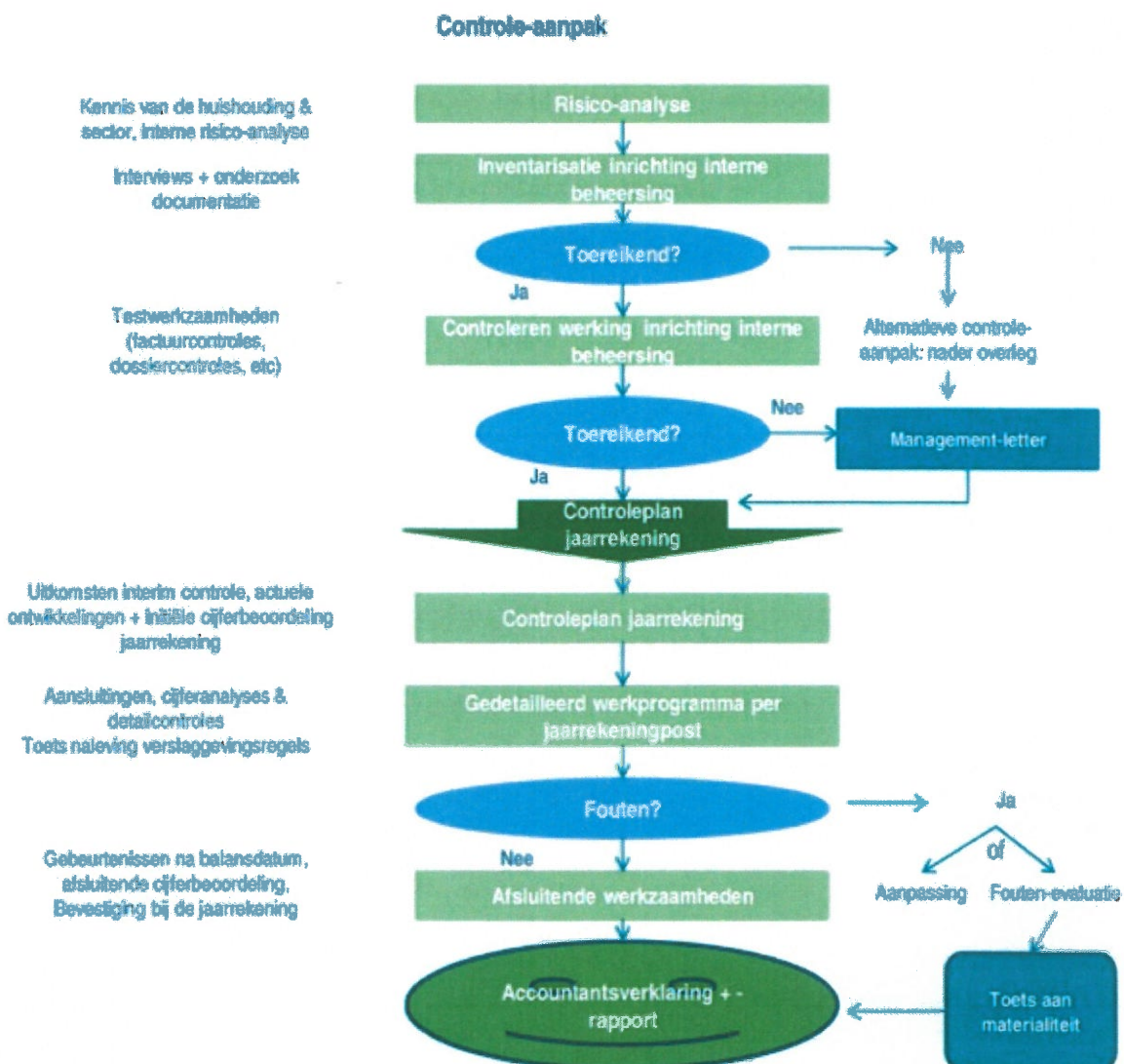
Daarnaast volgen wij de nieuwsberichten en nemen wij kennis van de notulen van het algemeen bestuur. Ook de actuele ontwikkelingen in de sector volgen wij op de voet. Als daar aanleiding toe is, informeren wij u direct. Wij zullen u via onze nieuwsbrieven en LinkedIn-pagina periodiek informeren.

Onze risicoanalyse en specifieke aandachtspunten voor de jaarrekening komen in hoofdstuk 3 aan de orde.

3. Controleaanpak

3.1 Controlestrategie

In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van de structuur van onze controle en de hoofdlijnen van onze controleaanpak, inclusief de uitkomsten van onze initiële risico-inschatting. Zoals in het hierna opgenomen schema is uiteengezet, begint onze controle met een update van onze kennis van uw organisatie, gevolgd door een inschatting en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en het uitvoeren van een nauwkeurige risicoanalyse tijdens de planningsfase. De uitkomsten van de risicoanalyse en de toetsing van de effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen bepalen de omvang van onze gegevensgerichte werkzaamheden tijdens de eindejaarscontrole. In het volgende schema hebben wij onze controleaanpak gevisualiseerd:

3.2. Organisatie van onze controle

Een gezamenlijke focus en ambitie zorgt voor een effectieve en efficiënte (accountants)controle

Onze controlefilosofie is dat bij een goede financiële beheersing van de interne bedrijfsprocessen door het Recreatieschap WF (inclusief het gedeelte van het bedrijfsproces dat is belegd bij de SED-organisatie), onze controle slechts de goede werking van de interne beheersing hoeft vast te stellen. Dit is de zogenoemde procesgerichte controle. Uitgangspunt hierbij is dat uw interne beheersingsmaatregelen waarborgen dat u de belangrijkste financieel-beheersmatige risico's waarmee u wordt geconfronteerd, onderkent en beheerst en voorts dat uw interne (tussentijdse) financiële informatievoorziening op betrouwbare wijze plaatsvindt. Aangevuld met de door de SED-organisatie uitgevoerde Verbijzonderde Interne Controles (VIC), waar wij voor onze controle gebruik van zullen maken.

Onze procesgerichte controle beoogt te toetsen of de 'controls' van de bedrijfsvoering in de praktijk ook daadwerkelijk functioneren. Daarbij wordt gekeken naar de wijze van totstandkoming van de cijfers. Indien wij tijdens de interim-controle kunnen vaststellen dat de interne beheersing gedurende een langere periode werkt, kunnen wij hiervan gebruik maken tijdens onze eindejaarscontrole. Dit vertaalt zich concreet terug in het feit dat tijdens de eindejaarscontrole geen arbeidsintensieve gegevensgerichte controles meer op de processen worden verricht. Wij kunnen immers steunen op uw control-framework inclusief de daarbij behorende interne controles.

Met continuous auditing wordt de controle tussentijds geëvalueerd en geoptimaliseerd voor het Recreatieschap Westfriesland

Continuous auditing is net als continuous monitoring een moderne vorm van auditing. Met continuous auditing worden de controles periodiek, proactief en met de juiste diepgang uitgevoerd. De afwijkingen worden hierbij direct gesignaleerd en gerapporteerd. De voordelen van continuous auditing zijn:

- a) Een focusverlegging van statische en traditionele controles, naar meer periodieke controles, proactief en met aandacht voor de juiste onderwerpen voor het Recreatieschap WF;
- b) Minder kostbare voorbereiding van gegevensgerichte controlewerkzaamheden;
- c) Een dynamische planning op basis van de continuous auditing uitkomsten;
- d) Vermindering van de auditinspanningen, vanwege een vergroting van de effectiviteit.

Dit principe kan naar onze mening worden uitgelegd door het periodiek monitoren en controleren van uw organisatie. Met het toepassen van continuous auditing komt de organisatie tussentijds meer in control. Voor het succesvol kunnen toepassen van continuous auditing is de formeel ingerichte beheersmaatregelen een vereiste.

Wij hanteren voor continuous auditing de volgende uitgangspunten:

1. Het opstellen van een jaarrekening is een dynamisch en continue traject. Wij zijn dan ook na de zomervakantie gestart met de voorbereidingen van de jaarrekeningcontrole van het huidige boekjaar. Tijdens de interimcontrole hebben wij een gesprek met de medewerkers van het team financiën, directie en de key-players van het Recreatieschap WF om de belangrijkste wijzigingen voor de jaarrekening te bespreken. Hierdoor heeft het Recreatieschap WF al in een vroeg stadium inzicht in de belangrijkste wijzigingen. Wij stellen tevens voor om deze wijzigingen eveneens periodiek te bespreken in een intern overlegorgaan van het Recreatieschap WF teneinde 'alle neuzen dezelfde kant op te krijgen' en de gevolgen voor de controle tijdig te onderkennen.

2. Onderdeel hiervan is ook de follow-up van onze bevindingen over voorgaande jaren. In onze boardletter 2021 rapporteren wij aan u over de stand van zaken van onze adviezen en bevindingen zoals geconstateerd tijdens de voorgaande accountantscontroles.
3. Wij verdelen de jaarrekeningcontrole in diverse hoofdonderwerpen. U kunt hierbij denken aan: Personele kosten, Materiële kosten, Overige opbrengsten, WNT-verantwoording en EU-aanbestedingen.

Wij zijn van mening dat bij een optimale beheersing de laatste checks and balances op een groot deel van de jaarrekeningposten reeds medio februari/maart kunnen plaatsvinden. Uitgaande van een optimale beheersing van de processen en een continue up to date financiële administratie is het mogelijk deze controle tijdig af te ronden. Hiermee wordt voorkomen dat in een laat stadium mogelijke ‘discussies’ ontstaan over de aard, reikwijdte en omvang van afwijkingen bij bepaalde jaarrekeningposten en naleving van relevante wet- en regelgeving.

3.2.1 Risicoanalyse

Tijdens de planningsfase gaan wij na welke externe en interne factoren en ontwikkelingen voor het Recreatieschap WF van belang zijn. Daarbij nemen wij kennis van de strategie en daaruit geformuleerde doelstellingen en verkrijgen wij inzicht in de belangrijkste processen binnen het Recreatieschap WF en de daarop gerichte beheersstructuur. In de verantwoording identificeren wij de belangrijkste processen en posten. Ten slotte identificeren wij de risico's op basis van de verkregen inzichten. Wij focussen in onze controleaanpak op de belangrijkste risico's/aandachtspunten die hun weerslag hebben op de jaarverslaggeving en rechtmatigheidsoordeel:

- EU-aanbestedingen;
- Rechtmatigheidsverantwoording;
- WNT-verantwoording.

EU-aanbestedingen

In de Europese en nationale aanbestedingsrichtlijnen zijn drempelwaarden vastgesteld. Deze drempelwaarden worden eens in de twee jaar vastgesteld door de Europese Commissie. Voor verschillende soorten overheidsopdrachten gelden specifieke drempelwaarden. Een overheidsopdracht waarvan de geraamde waarde van de opdracht – exclusief omzetbelasting – evenveel of meer bedraagt dan het drempelbedrag moet verplicht (Europees) worden aanbesteed overeenkomstig de Europese aanbestedingsrichtlijnen c.q. nationale aanbestedingsrichtlijnen die in de Nederlandse wetgeving zijn geïmplementeerd in de Aanbestedingswet 2012. Het Recreatieschap WF dient te voldoen aan de EU-aanbestedingsregels zoals eveneens middels uw eigen normenkader is vastgesteld.

Het Recreatieschap WF voert tussentijds een analyse uit op bestedingen en de naleving van de EU-aanbestedingsregels. Wij beoordelen de door het Recreatieschap WF uitgevoerde (tussentijdse) analyses en de interne controlewerkzaamheden op naleving van de aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar.

Bestuursverklaring inzake de rechtmatigheid

Er komt een wetswijziging, die gericht is op het afgeven van een ‘in control’ (rechtmatigheids-) verklaring door het dagelijks bestuur (bij de gemeente: het college).

Deze rechtmatigheidsverklaring wordt momenteel nog door de accountant afgegeven, maar zal na de formele wetswijziging, met ingang van boekjaar 2022 door het dagelijks bestuur worden afgegeven. Wij dienen wel te beoordelen of deze rechtmatigheidsverklaring getrouw is.

De voordelen van een ‘in control statement’ zijn de ‘politieke aanspreekbaarheid’ van het dagelijks bestuur, een kwaliteit verhogend effect op de bedrijfsvoering en het eerder en scherper voeren van de discussie tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur (bij de gemeente: het college en de raad) over de rechtmatigheid van de uitgaven en minder met de accountant.

Een belangrijke schakel om dit realiseerbaar te maken is de kwaliteit van de administratieve organisatie en de (verbijzonderde) interne controleonderzoeken. Zij vormen tezamen de twee belangrijkste onderdelen voor een optimaal intern beheersingssysteem. Wij zullen hierover tijdens de interimcontrole rapporteren en gevraagd dan wel ongevraagd adviezen geven over de verbeterpunten ten aanzien van uw control-situatie.

WNT

Rekening houdend met de complexiteit en de maatschappelijke aandacht voor deze wetgeving, zal hier extra aandacht aan besteed worden voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole. Het Recreatieschap WF voert tussentijds interne controle werkzaamheden uit op de naleving van de WNT. Wij toetsen de door het Recreatieschap WF uitgevoerde (tussentijdse) interne controlewerkzaamheden.

3.2.2 Interne beheersing

Reguliere processen

De belangrijkste transactiestromen binnen uw organisatie zijn onder andere personeelskosten, overige bedrijfskosten, investeringen en opbrengsten. De opzet en het bestaan van de key controls met betrekking tot de belangrijke transactiestromen worden jaarlijks door ons vastgesteld. De werking van de interne controlemaatregelen van deze transactiestromen wordt minimaal eens in de drie jaar vastgesteld. Resumerend wordt onderstaand tabel gevolgd over de boekjaren 2021 en 2022:

Toetsen key controls in processen	2021	2022
Personeelskosten	Ja	Ja
Overige bedrijfskosten (incl. betalingsverkeer)	Ja	Ja
Investerings	Ja	Ja
Overige opbrengsten	Ja	Ja
Financiële verslaggeving en administratie	Ja	Ja

Bovenstaande processen zijn dusdanig relevant voor uw organisatie dat deze elk jaar moeten worden gecontroleerd.

Bij het uitvoeren van onze interimcontrole richten wij ons voornamelijk op de aanwezige interne beheersingsmaatregelen binnen het Recreatieschap WF maar ook de SED-organisatie vanwege de uitbesteding van bepaalde processen. De planning- en beheersingsmaatregelen, de betrouwbaarheid van de actuele gerapporteerde cijfers en de kwaliteit van de analyse van de beoordeling van de kwartaalrapportages zijn belangrijke elementen voor het vaststellen van de effectieve werking van de beheersingsmaatregelen. Wij zullen de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot de opzet, het bestaan en de effectiviteit van het toezicht op de beheersingsmaatregelen evalueren en onze bevindingen opnemen in onze rapportages.

De effectiviteit van de beheersingsmaatregelen heeft een effect op onze strategie voor de eindejaarscontrole 2021. Indien het Recreatieschap WF, haar interne controlemaatregelen intensificeert waarop wij kunnen steunen des te minder arbeidsintensieve (gegevensgerichte) controlewerkzaamheden door Astrium moeten worden uitgevoerd.

3.2.3 Rol van het Recreatieschap WF en SED-organisatie

In het kader van de jaarrekeningcontrole voorzien wij de volgende taken voor de key-functionarissen van het Recreatieschap WF:

- Het opleveren van alle benodigde documentatie voor de evaluatie van de interne beheersingsmaatregelen overeenkomstig de zogeheten prepared by client (PBC) list;
- Het verzamelen van de informatie voor de gegevensgerichte controlewerkzaamheden waaronder het uitvoeren van de deelwaarneming/steekproef op de kosten;
- Het waarborgen van de kwaliteit van de balansdossiers (in overeenstemming met onze PBC-list) zodat deze bij aanvang van onze controle op orde zijn. In verband met de digitale aanlevering kan daarbij gebruik worden gemaakt onze portal.

De leiding van het Recreatieschap WF en SED-organisatie stuurt haar medewerkers aan op bovenstaande taken, toereikende uitvoeren en aanleveren bij de accountant.

3.3. Fraude en integriteit

Op grond van onze beroepsregels en de internationale afspraken moeten wij bij de uitvoering van onze controle aandacht besteden aan signalen met betrekking tot fraude.

Hoewel onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude kunnen wij gebeurtenissen of voorwaarden signaleren die duiden op motieven/druk om fraude te plegen of gelegenheden om fraude te plegen. Zulke gelegenheden worden frauderisicofactoren genoemd.

Frauderisicofactoren duiden niet noodzakelijkerwijs op het bestaan van fraude, echter, ze zijn vaak wel aanwezig in situaties waar fraude voorkomt. Adequate interne beheersingsmaatregelen voorkomen grotendeels de belangrijkste frauderisico's binnen uw organisatie. Wij zullen deze interne beheersingsmaatregelen conform paragraaf 3.2.2. van dit auditplan dan ook periodiek toetsen.

Frauderisicofactoren kunnen in verschillende fases van onze controleopdracht en uit verschillende bronnen worden gesignaleerd, zoals:

- Tussentijdse cijfers;
- Initiële uitkomsten van ons onderzoek naar de interne beheersingsmaatregelen;
- Externe informatiebronnen;
- Overleg tussen teamleden en relevante bevindingen gedurende de fases van de controleopdracht.

Tijdens de interimcontrole 2021 zullen wij als eerste de belangrijkste frauderisicofactoren in opzet en bestaan en indien van toepassing op werking, beoordelen. Vervolgens zullen wij voor deze frauderisicofactoren nagaan welke interne beheersingsmaatregelen door uw organisatie zijn ondernomen om het risico op fraudes te mitigeren. Ten slotte controleren wij of deze interne beheersingsmaatregelen ook daadwerkelijk adequaat werken in de praktijk. In onze rapportages zullen wij rapporteren over deze specifieke controle op de frauderisicofactoren en tevens zullen wij het thema fraude in besprekingen onder de aandacht brengen. In bijlage 1 van dit auditplan hebben wij een (niet-gelimiteerd) overzicht opgenomen van de belangrijkste frauderisicofactoren binnen uw organisatie.

4. Rapportage en evaluatie

4.1. Rapportages

Wij streven er in het bijzonder naar om constructieve en tijdige aanbevelingen die de aandacht van uw organisatie vragen te rapporteren en daarmee zo veel mogelijk toegevoegde waarde aan uw organisatie te bieden. Dit als natuurlijk uitvloeisel van onze werkzaamheden in het kader van onze controle van de jaarrekening. Onze primaire rapportages en formele communicatie zijn:

- Auditplan;
- Rapportage (managementletter) van de interimcontrole bevindingen aan het algemeen bestuur van de SED-organisatie;
- Boardletter aan het algemeen bestuur;
- Accountantsverslag aan het algemeen bestuur;
- Controleverklaring bij de jaarstukken 2021.

Voor onze rapportages en contactmomenten hebben wij een *voorlopig* tijdsschema:

Periode	Activiteit
September 2021	Afstemmen controle Auditcommissie
September 2021	Pre-auditbespreking, directie Recreatieschap WF, concerncontroller, afdelingsmanager Financiën, team AO-IB
Oktober 2021	Start uitvoering Interim-controle
November 2021	Uitbrengen/bespreken concept Managementletter SED-organisatie
December 2021	Uitbrengen Boardletter
Februari-maart 2022	Uitvoeren Jaarrekeningcontrole
Maart 2022	Accountantsverslag en controleverklaring

4.2. Goedkeuringstoleranties

De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2021 van de getrouwheid en rechtmatigheid op basis van de primitieve begrotingscijfers 2021 ziet er (*voorlopig*) als volgt uit.

Goedkeuringstoleranties	Toelichting	Bedrag
Fouten	1% van de totale lasten	€ 14.220 (2020: € 17.540)
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 42.660 (2020: € 52.620)

De geprognoseerde goedkeuringstolerantie voor het boekjaar 2021 is lager dan de gehanteerde tolerantie voor het boekjaar 2020, welke is gebaseerd op de gerealiseerde lasten. In 2020 zijn hogere lasten gerealiseerd welke (nog) niet zijn meegenomen in de primitieve begroting 2021.

Deze materialiteit en rapporteringstolerantie vloeit voort uit het vastgestelde controleprotocol voor gemeente (en gemeenschappelijke regelingen), wat voldoet aan de wettelijk voorgeschreven minimumvereisten.

4.3. Evaluatie kwaliteit dienstverlening

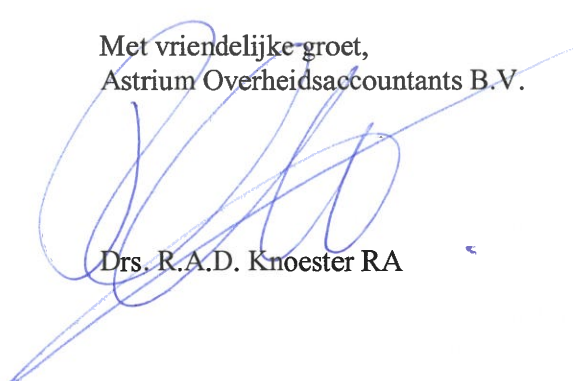
Een kwalitatief goede dienstverlening die aansluit op de wensen en behoeften van het Recreatieschap WF is een van ons belangrijkste doelstellingen en daarmee een permanent aandachtspunt.

Een belangrijk element van de beoordeling en evaluatie is de communicatie met de belangrijkste stakeholders van het Recreatieschap WF en overige betrokkenen. Wij streven naar het op een actieve wijze verkrijgen van feedback in relatie met de bestaande verwachtingen. Wij geven hieraan op de volgende wijze invulling:

- Via cliëntservice evaluatiegesprekken met medewerkers uit het controleteam;
- Via periodiek overleg waarbij naast controle specifieke punten ook jaarlijks de opdracht wordt geëvalueerd.

Wij vertrouwen erop u met dit auditplan een helder overzicht te hebben gegeven van het plan van aanpak voor de controle van de jaarrekening 2021 van het Recreatieschap WF.

Met vriendelijke groet,
Astrum Overheidsaccountants B.V.

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the left.

Drs. R.A.D. Knoester RA

Bijlage 1: Overzicht met fraude- en corruptie risicofactoren

Op grond van onze beroepsregels en de internationale afspraken moeten wij bij de uitvoering van onze controle aandacht besteden aan signalen met betrekking tot fraude en corruptie. Hoewel onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude en corruptie kunnen wij gebeurtenissen of voorwaarden signaleren die duiden op motieven/ druk om fraude te plegen of gelegenheden om fraude te plegen. Zulke gelegenheden worden frauderisicofactoren genoemd.

Fraude- en corruptierisicofactoren duiden niet noodzakelijkerwijs op het bestaan van fraude, echter, ze zijn vaak wel aanwezig in situaties waar fraude voorkomt. Adequate interne beheersingsmaatregelen voorkomen grotendeels de belangrijkste frauderisicofactoren binnen uw organisatie. Voor de interimcontrole 2021 hebben wij de onderstaande (niet gelimiteerde) (bruto) fraude- en corruptierisicofactoren voor uw organisatie onderkend. Deze fraude- en corruptierisicofactoren zijn mede gebaseerd op onze ervaringen binnen de lokale overheid en een aantal specifieke casussen. Voor ons dossier zullen wij u vragen per frauderisicofactor aan te geven of / welke interne beheersingsmaatregelen hiervoor zijn (in)geregeld binnen uw organisatie. Vervolgens zullen wij voor deze maatregelen vaststellen of:

- deze maatregelen in opzet effectief zijn?
- deze maatregelen in praktijk ook daadwerkelijk worden nageleefd?

Frauderisicofactoren
Onvoldoende borging van de integriteit van de medewerkers.
Onvoldoende (controle technische) functiescheidingen en onjuist geregistreerde procuraties bij de bank inzake het uitgaande betalingsverkeer.
Geen adequaat toezicht op de uitgaven van het senior-management, zoals vergoedingen van reiskosten en andere kosten.
Ontbreken van een adequaat systeem van autorisatie en fiattering in functiescheiding van transacties (inkoopzijde en personele mutaties).
Onvoldoende functiescheiding in de geautomatiseerde applicaties voor financiën.
Onvoldoende functiescheiding binnen de salarisadministratie en het systeem bij het verlonen van het eigen salaris.
Ontbreken van het 4-ogen-principe en vastleggen van het offerte- en gunningsprocedure bij het aangaan van financiële verplichtingen c.q. uitvoeren van een aanbestedingsprocedures.
Geen fysieke beveiliging van de contante (kas)gelden en de credit/pinkaarten inclusief (pin)codes.
Geen verplichte opname van vakantiedagen door personeel in sleutelfuncties.
Ontbreken van adequate functiescheidingen en adequate vastleggingen van transacties bij de uitbetaling van de salarissen.
Ontbreken van een adequate begrotingscyclus en de periodieke analyse van de gerealiseerde resultaten versus de begroting inclusief de bespreking hiervan met het toezichthoudend orgaan.
Incidentele (losse) betalingen waar geen duidelijke prestatie tegenover staat.

Aan het algemeen bestuur van het Recreatieschap Westfriesland

Bovenkarspel : 11 november 2021

Onderwerp : Nota Activabeleid 2021 Recreatieschap Westfriesland

Bijlagenummer : 7a

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het Recreatieschap Westfriesland volgt de financiële verordening 2017 van de gemeente Stede Broec. In overeenstemming met artikel 8 stelt de gemeenteraad van Stede Broec de Nota Activabeleid voor de gemeente vast. In deze Nota worden regels opgesteld over de wijze waarop Stede Broec omgaat met waardering, activering en afschrijving van vaste activa. Doordat het Recreatieschap de financiële verordening van de gemeente Stede Broec volgt, volgt het automatisch ook de Nota Activabeleid van de gemeente.

Vanwege verschillen in aard en omvang van de werkzaamheden en begroting tussen de gemeente Stede Broec en het Recreatieschap Westfriesland, voldoet deze Nota niet volledig. Er moest dusdanig vaak structureel worden afgeweken van de Nota, dat er is besloten om op basis van de Nota van de gemeente Stede Broec een eigen Nota op te stellen.

Omdat het vaststellen van een eigen Activabeleid in strijd is met wat hierover in Artikel 24 in de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling is genoemd, was het nodig om de Gemeenschappelijke Regeling te wijzigen. U heeft op 12 mei 2021 besloten om deze wijziging aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten voor te leggen.

Inmiddels hebben alle gemeenteraden ingestemd met de wijziging en zal de aangepaste GR worden gepubliceerd.

Wij stellen u voor om de voorliggende Nota Activabeleid vast te stellen en met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 te hanteren.

Voorstel:

Wij stellen u voor om:

- De Nota Activabeleid 2021 Recreatieschap Westfriesland vast te stellen;
- Deze per 1 januari 2021 te gebruiken.

Dagelijks bestuur van het Recreatieschap Westfriesland,

De secretaris,

de voorzitter,

Onderwerp : Nota Activabeleid 2021 Recreatieschap Westfriesland

Bijlagenummer : 7a

Het algemeen bestuur van het Recreatieschap Westfriesland;

gelezen het voorstel van 11 november 2021

gelet op artikel 34 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen;

b e s l u i t:

- De Nota Activabeleid 2021 Recreatieschap Westfriesland vast te stellen;
- Deze per 1 januari 2021 te gebruiken.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van het Recreatieschap Westfriesland, gehouden op 8 december 2021.

De secretaris,
Karel Schoenaker

De voorzitter,
Nico Slagter

Nota Activabeleid 2021

Recreatieschap Westfriesland

1. Inleiding

Het Recreatieschap Westfriesland volgt de financiële verordening 2017 van de gemeente Stede Broec. In overeenstemming met artikel 8 stelt de raad de Nota Activabeleid vast. In deze Nota worden regels opgesteld over de wijze waarop Stede Broec omgaat met waardering, activering en afschrijving van vaste activa.

Het Recreatieschap volgt hierdoor automatisch ook de Nota Activabeleid van de gemeente. Echter is vanwege verschillen in aard en omvang van de werkzaamheden en begroting tussen de gemeente Stede Broec en het Recreatieschap Westfriesland besloten om per 1 januari 2021 een eigen Nota Activabeleid te hanteren.

Doelstellingen van de Nota Activabeleid

De belangrijkste doelstellingen van het actualiseren van deze Nota zijn:

- het voldoen aan het wettelijke kader en de uitgebrachte notities van de commissie BBV;
- het verbeteren van de kwaliteit van het financieel beleid ten aanzien van de activa;
- het (her)formuleren van richtlijnen, beleid en vastlegging van uniforme regels over het activeren en afschrijven van duurzame kapitaalgoederen, en de daarbij behorende regels van kapitaallasten.

Wettelijk kader

De Nota Activabeleid sluit aan op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) per 1 januari 2020.

Eveneens dienen de stellige uitspraken uit de volgende notities, uitgebracht door de commissie BBV, als basis voor het actualiseren van het activabeleid:

- Notitie materiële vaste activa (2020);
- Notitie rente (2017).

Leeswijzer

In ieder hoofdstuk worden de relevante wetsartikelen toegelicht. Alle alinea's worden afgesloten door uitgangspunten. De uitgangspunten geven aan op welke wijze het Recreatieschap Westfriesland het beleid gaat uitvoeren. Van de aangegeven uitgangspunten kan door het algemeen bestuur, indien het BBV het toelaat, worden afgeweken. Dit zal worden aangegeven als een keuzemogelijkheid.

Op deze wijze wordt duidelijk hoe het activabeleid conform het BBV uitgevoerd dient te worden bij het Recreatieschap Westfriesland. Kennis van en inzicht in de voorschriften van het BBV, de juiste interpretatie en consequente en consistente toepassing ervan zijn van belang voor het bepalen van de financiële positie. Daardoor dienen deze voorschriften niet alleen een boekhoudkundig maar ook een bestuurlijk belang. De uitgangspunten van deze nota worden onder andere uitgewerkt in de begroting en de jaarrekening.

In de bijlage is opgenomen:

- Een lijst met de afschrijvingstermijnen voor de diverse soorten activa.

2. Activeren

Activeren is het vastleggen van investeringen waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringsuitgaven worden geactiveerd op de balans en verantwoord onder de post vaste activa. Het betreffende kapitaalgoed noemen we actief of activa. De lasten die de investering meebrengt behoren tot de jaarlijkse exploitatielasten.

Artikel 2.1 Activeringscriteria

Conform artikel 59 BBV worden alle investeringen geactiveerd, met uitzondering van kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde. Echter, het algemeen bestuur is vrij om te bepalen dat investeringsuitgaven beneden een bepaald bedrag niet worden geactiveerd. Voorgesteld wordt dat investeringsuitgaven voor investeringen met een economisch of maatschappelijk nut beneden de € 10.000 niet te activeren. Gronden en terreinen vormen hierop een uitzondering, deze worden altijd geactiveerd.

Keuzemogelijkheid 1:

Voorgesteld wordt om investeringen met economisch of maatschappelijk nut, welke lager zijn dan € 10.000 niet te activeren en direct ten laste van de exploitatie te brengen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Activa worden volgens artikel 33 BBV geactiveerd onder de post vaste activa en onderscheiden in immateriële vaste activa (artikel 34 BBV), materiële vaste activa (artikel 35 BBV) en financiële vaste activa (artikel 36, BBV).

Niet alle op de balans tot uitdrukking gebrachte uitgaven zijn te beschouwen als investering. Het verstrekken van een geldlening is geen investering, maar wordt door de boeking op de balans behandeld als een investering.

Artikel 2.2 Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa bevatten investeringsuitgaven waar geen bezittingen tegenover staan. Immateriële vaste activa zijn niet stoffelijk van aard en vallen niet onder de financiële vaste activa.

Het BBV staat slechts zeer beperkt de activering van immateriële vaste activa toe. Immateriële vaste activa die worden geactiveerd, worden ondergebracht onder diverse posten.

Artikel 2.2.1 *Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio*

De kosten verbonden aan het sluiten van nieuwe geldleningen en het saldo van agio en disagio (*agio: het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegeven en het lagere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd*) mogen worden geactiveerd tegen nominale waarde.

In de toelichting op het BBV wordt geadviseerd om de kosten van het sluiten van nieuwe geldleningen en het saldo van agio en disagio niet te activeren.

Keuzemogelijkheid 2:

Voorgesteld wordt de kosten van het sluiten van nieuwe geldleningen en het saldo van agio en disagio niet te activeren en direct ten laste van de exploitatie te brengen.

Artikel 2.2.2 *Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief*

Kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden geactiveerd als voldaan is aan de voorwaarden uit artikel 60 BBV:

- Het voornemen bestaat om het actief te gebruiken of te verkopen;
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren;
- De kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld en goed in te schatten zijn.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat het activeren van deze kosten alleen toegestaan is, als het bijdraagt aan de totstandkoming van een vast actief. Een voorbeeld waarbij de kosten geactiveerd kunnen worden, zijn de voorbereidingskosten (zoals bodemonderzoek en bouwrijp maken grond) voor de bouw van een werkschuur.

Uitgangspunt 3:

De kosten van onderzoek en ontwikkeling activeren als voldaan is aan de voorwaarden.

Artikel 2.2.3 *Bijdragen aan activa in eigendom van derden*

Conform artikel 61 van het BBV mogen bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- Er is sprake van een investering van derde;
- De investering draagt bij aan de publieke taak;
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeenschappelijke regeling anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Keuzemogelijkheid 4:

Voorgesteld wordt bijdragen aan activa in eigendom van derden niet te activeren.

Artikel 2.3 *Materiële vaste activa*

Materiële vaste activa bevatten investeringsuitgaven waar bezittingen van stoffelijke aard tegenover staan en waarvan de gebruiksduur langer dan 1 jaar is. De materiële vaste activa worden onder diverse posten ondergebracht.

Artikel 2.3.1 *Investerings met een economisch nut*

Investerings met een economisch nut zijn alle investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen en/of die verhandelbaar zijn. Conform artikel 59 BBV moeten activa met

een meerjarig economisch nut worden geactiveerd. Uitzondering hierop vormen kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde, conform artikel 59 lid 2; deze worden niet geactiveerd.

Uitgangspunt 5:

Investerings met een economisch nut activeren. Kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd.

Artikel 2.3.2 *Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven*

Investerings die vallen onder artikel 35 lid 1 b van het BBV dragen bij aan het genereren van middelen, onder meer door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen voor de kosten van de investering. Conform artikel 59 lid 1 van het BBV moeten deze investeringen worden geactiveerd.

Uitgangspunt 6:

Investering met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, activeren.

Artikel 2.3.3 *Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut*

Investerings die onder de post activa met een maatschappelijk nut vallen genereren geen inkomsten, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak, zoals wegen, water of groenvoorzieningen. In het BBV is bepaald dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd als deze in het begrotingsjaar 2017 of later gereed komen.

Vóór het begrotingsjaar 2017 was het activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut een keuze. Hierdoor is het mogelijk dat op het huidige moment twee afschrijvingsmethodes worden gehanteerd. In de toelichting op de balans wordt de onderverdeling gemaakt tussen bedragen die via de oude systematiek zijn geactiveerd en via de nieuwe systematiek zijn geactiveerd.

Uitgangspunt 7:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut activeren.

Artikel 2.3.4 *Overige*

In de balans dient aangegeven te worden welke van de materiële vaste activa in erfpacht worden uitgegeven.

Eveneens dient onder investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, in de balans aangegeven te worden voor welk bedrag is geïnvesteerd in riool en afvalstoffen.

Ook wordt in de diverse soorten materiële vaste activa de volgende onderverdeling, conform artikel 52 lid 1 BBV, gemaakt: gronden en terreinen, woonruimten, bedrijfsgebouwen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken, vervoersmiddelen, machines, apparaten en installaties en overige

materiële vaste activa. In artikel 52 lid 2 BBV staat aangegeven op welke wijze de materiële vaste activa toegelicht dienen te worden.

Uitgangspunt 8:

Op de balans wordt aangegeven welke van de materiële vaste activa in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 2.4 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa betreffen activa die een financiële waarde of bezit vertegenwoordigen. Financiële vaste activa worden gespecificeerd overeenkomstig met artikel 36 lid a t/m f BBV. Deze specificatie is als volgt:

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- Leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- Overige langlopende leningen;
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- Uitzettingen in de vorm van Nederlandse schuldpapieren met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

In deze Nota worden voor de financiële vaste activa verder geen bepalingen opgenomen. Financiële vaste activa onderscheiden zich van de overige vaste activa in die zin dat hier geen sprake is van afschrijvingstermijnen, maar aflossingstermijnen. Een tweede reden is dat looptijd afhankelijk is van de duur van de afgesloten lening. Het heeft dan ook geen toegevoegde waarde om voor de financiële vaste activa in het activabeleid termijnen op te nemen.

Uitgangspunt 10:

Financiële vaste activa specificeren overeenkomstig artikel 36 lid a t/m f BBV.

Artikel 2.5 Vervangings- en nieuwe investeringen

Vervangingsinvesteringen zijn bedoeld ter vervanging van bestaande investeringen, waarvan de oorspronkelijke hoedanigheid van de voorziening niet wezenlijk verandert. Nieuwe investeringen zijn investeringen die een verandering, aanvulling of uitbreiding betekenen van een bestaande situatie of omgeving.

Op grond van artikel 20 BBV moet in de financiële begroting onder andere de uitzetting van de financiële positie en de daarbij behorende toelichting worden opgenomen. In de financiële positie en toelichting moet afzonderlijk aandacht worden besteed aan investeringen. De investeringslasten worden verantwoord in het overzicht van baten en lasten. Bij vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur worden niet alleen de baten en lasten vastgesteld, maar ook de investeringen vastgesteld.

In het geval van complexe investeringsvraagstukken mag een voorbereidingskrediet aangevraagd worden bij het algemeen bestuur. Onder een voorbereidingskrediet mogen alleen de kosten vallen die nodig zijn om de voorbereiding te kunnen uitvoeren. De kosten voor (algemeen verkennend) onderzoek mogen geen deel uitmaken van een voorbereidingskrediet. De kosten van onderzoek (en ontwikkeling) worden geactiveerd als voldaan is aan de voorwaarden volgens artikel 2.2.2.

Uitgangspunt 11:

Een aangevraagd voorbereidingskrediet mag alleen de kosten bevatten die nodig zijn voor het uitvoeren van de voorbereiding voor de investering.

Artikel 2.6 Onderhoudskosten

Onderhoudskosten worden gemaakt om een actief gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau te houden of weer te krijgen. Onderhoud kan worden onderscheiden in:

- Klein onderhoud: onderhoudskosten van klein onderhoud worden gedurende de levensduur gemaakt om een (meestal klein) object op een bepaald kwaliteitsniveau te houden. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of zijn representativiteit te laten behouden;
- Groot onderhoud: onderhoudskosten van groot onderhoud zijn veelal van ingrijpende aard. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode moet worden verricht.

Klein onderhoud of groot onderhoud houdt, of brengt, een object in goede, oorspronkelijke staat en is niet van invloed op de vooraf bepaalde gebruiksduur van het object. Omdat de kosten van onderhoud niet levensduurverlengend zijn, is het niet toegestaan deze kosten te activeren.

Wanneer een aanpassing leidt tot een significante kwaliteitsverbetering (object blijft niet in dezelfde staat), is geen sprake van onderhoud maar van een investering. In dit geval moet geactiveerd worden. Indien de componentenbenadering (zie ook artikel 3.5) wordt toegepast en het betreffende deel van het kapitaalgoed is afgeschreven en vervangen, wordt ook niet gesproken van onderhoud maar van een vervangingsinvestering.

Uitgangspunt 12:

Kosten van klein en groot onderhoud, waarvan de levensduur van het actief niet wordt aangepast, niet activeren. De kosten van significante kwaliteitsverbetering wel activeren.

Artikel 2.7 Software

Software (en de daarbij behorende gebruiksrechten) vallen volgens de notitie materiële vaste activa, onder materiële vaste activa als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV. Hierdoor wordt software geactiveerd, tenzij niet is voldaan aan de activeringsgrens.

Implementatiekosten van nieuwe hard- en software mogen eveneens geactiveerd worden. Deze vallen onder de bijkomende kosten en kunnen op grond van artikel 63 lid 2 BBV gezien worden als

onderdeel van de verkrijgingsprijs. Opleidingskosten worden niet geactiveerd en worden gelijk aan andere opleidingskosten verwerkt als exploitatielast. Eveneens mogen de kosten voor externe ondersteuning niet geactiveerd worden en worden daardoor ten laste van de exploitatie gebracht. Een uitzondering hierop is wanneer de kosten vooruit betaald worden. In dat geval worden deze kosten geactiveerd op de transitorische post 'vooruitbetaalde kosten' en over de exploitatie van de lopende jaren verantwoord.

De gebruikersrechten van software kunnen op twee manieren verwerkt worden. Hierbij dient wel rekening gehouden te worden met gebruikersrechten voor onbepaalde duur, en gebruikersrechten voor bepaalde duur. Gebruikersrechten voor onbepaalde duur, die ineens in rekening gebracht worden, worden geactiveerd als investeringen met een economisch nut. De gebruikersrechten voor bepaalde duur worden op de transitorische post 'vooruitbetaalde kosten' gezet.

Uitgangspunt 13:

Software wordt geactiveerd als investering met een economisch nut. Implementatiekosten van hard- en software worden meegenomen in de verkrijgingsprijs en geactiveerd.

Uitgangspunt 14:

Gebruikersrechten van software voor onbepaalde duur worden geactiveerd. Gebruikersrechten van software voor bepaalde duur worden geboekt op 'vooruitbetaalde kosten'.

Artikel 2.8 Toerekening kosten ambtelijke uren

Uren/salarislasten die direct aan het actief zijn toe te rekenen moeten worden geactiveerd. In de kredietaanvragen worden de kosten van interne uren meegenomen.

Uitgangspunt 15:

De kosten van interne uren worden meegenomen in investeringsaanvragen.

3. Waardering

Het vaststellen tegen welke waarde een kapitaalgoed op de balans wordt opgenomen heet waarderen. De waardering van activa is van belang omdat het de basis vormt voor het vaststellen van de financiële consequenties van activa. Ofwel: de gekozen vorm voor de waardering van activa in het stelsel van baten en lasten is van invloed op de exploitatie van het Recreatieschap Westfriesland en daarmee op de financiële resultaten.

In het BBV zijn bepalingen opgenomen voor de waardering van activa. Hiermee wordt enerzijds voorkomen dat organisaties met de waardering van activa hun financiële resultaten kunnen beïnvloeden en anderzijds wordt bereikt dat de financiële gegevens van organisaties vergelijkbaar blijven.

Artikel 3.1 Waarderingsgrondslag

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 63 lid 1 BBV). De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten (artikel 63 lid 2 BBV). De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (artikel 63 lid 3 BBV).

In het BBV is bepaald dat alle vaste activa worden geactiveerd voor het bedrag van de investering (artikel 62), met uitzondering van de in artikel 62 lid 2 en 3 gestelde bepalingen dat:

- Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief moeten bij de waardering in mindering worden gebracht;
- Voorzieningen, bedoeld in artikel 44 eerste lid onder d, in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35 eerste lid onder b.

Uitgangspunt 17:

Vaste activa activeren voor het investeringsbedrag. Uitgezonderd zijn bijdragen van derden die in directe relatie staan, deze moeten in mindering gebracht worden. Ook voorzieningen die bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen voor investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven moeten in mindering worden gebracht.

Bij het waarderen van activa gelden eveneens de volgende voorwaarden:

- Het toerekeningsbeginsel moet in acht worden genomen (zie ook artikel 4.7);
- Reserves in mindering brengen op de boekwaarde van een investering is niet toegestaan. Reserves mogen wel worden gebruikt ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten;
- Bij de waardering van vaste activa met economisch nut wordt rekening gehouden met waardevermindering, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is.

Uitgangspunt 18

Het toerekeningsbeginsel moet in acht worden genomen bij het waarderen van activa. Ook is het niet toegestaan om reserves in mindering te brengen op de boekwaarde. Tot slot dient rekening gehouden worden met waardevermindering die naar verwachting duurzaam is.

Artikel 3.2 BTW

BTW wordt niet geactiveerd als deze compensabel is volgens de wet op het BTW-compensatiefonds of anderszits terugvorderbaar is. Indien de BTW niet compensabel of terugvorderbaar is dan wordt deze tot de verkrijgings- of vervaardigingsprijs gerekend of geactiveerd.

Uitgangspunt 19:

BTW wordt niet geactiveerd als deze compensabel is. Indien de BTW niet compensabel of terugvorderbaar is, wordt deze tot de verkrijgings- of vervaardigingsprijs gerekend.

Artikel 3.3 Afwaarderen activa

Wanneer een actief buiten gebruik wordt gesteld, waarvan de restwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt conform artikel 65 lid 3 BBV afgeschreven tot de restwaarde. Indien er geen restwaarde is, wordt uiteraard afgeschreven tot nihil. Bij het gedeeltelijk buiten gebruik stellen van een actief dient het actief proportioneel te worden afgewaardeerd. Duurzame waardevermindering van vaste activa wordt onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Uitgangspunt 20:

Afschrijven tot restwaarde of nihil wanneer een actief buiten gebruik wordt gesteld.

Artikel 3.4 Desinvesteren

Op het moment dat een actief wordt verkocht, wordt de boekwinst of het verlies ten gunste of ten laste van het resultaat van het betreffende jaar gebracht. De mogelijke boekwinst wordt niet in mindering gebracht op een nieuwe investering.

Uitgangspunt 21:

Voorgesteld wordt om bij desinvesteringen de boekwinst of het verlies ten gunste of ten laste van het resultaat te brengen.

Artikel 3.5 Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat verschillende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden gewaardeerd en afgeschreven op basis van het waardeverloop van individuele delen. Per samenstellend deel kan de economische en/of technische gebruiksduur namelijk verschillen. Bij toepassen van deze benadering worden afzonderlijke vervangingen opnieuw geactiveerd.

Met het toepassen van de componentenbenadering wordt bewerkstelligd dat activa die naar aard en gebruik gelijksoortig zijn op dezelfde grondslag worden gewaardeerd en behandeld. Het Recreatieschap Westfriesland past de componentenbenadering toe indien het wenselijk is, in alle andere gevallen wordt de componentenbenadering niet toegepast.

Keuzemogelijkheid 22:

Voorgesteld wordt om de componentenbenadering niet toe te passen, tenzij dit wenselijk is. Hiertoe kan het algemeen bestuur besluiten.

Artikel 3.6 Sloopkosten

Sloopkosten worden meegenomen in de vervaardigingsprijs wanneer het een directe relatie heeft met het actief, bijvoorbeeld het slopen van een oude school ten behoeve van een nieuwe school op dezelfde locatie. Wanneer er geen directe relatie is worden de sloopkosten als last opgenomen.

Uitgangspunt 23:

In de vervaardigingsprijs worden sloopkosten meegenomen wanneer deze een directe relatie hebben met het actief.

4. Afschrijvingen

Vaste activa worden gekenmerkt door het feit dat ze meerdere jaren een nut vormen, maar hun levensduur niet oneindig is. Door technische slijtage of economische veroudering neemt de gebruikswaarde af, waardoor de waarde daalt in het economisch verkeer. Deze waardevermindering noemen we afschrijven. Afschrijven is het op een methodische wijze boekhoudkundig verwerken van de waardevermindering van kapitaalgoederen.

Voor het bepalen van de afschrijving dient een aantal aspecten in behandeling genomen te worden, te weten de levensduur en de wijze van afschrijving.

Artikel 4.1 Wettelijk kader afschrijvingen

Het BBV stelt geen regels op voor een sluitend systeem waaraan afschrijvingen moeten voldoen, wel zijn er kaders gesteld in artikel 51 en 64 van het BBV, te weten:

- De afschrijvingsmethoden worden volgens artikel 51 in de toelichting op de balans uiteengezet;
- Afschrijvingen vinden, onafhankelijk van het boekjaarresultaat, plaats (artikel 64 lid 1);
- De methode van afschrijving mag slechts om gegronde redenen worden gewijzigd. De reden en de financiële consequenties worden in de toelichting op de balans toegelicht (artikel 64 lid 2);
- Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (artikel 64 lid 3);
- De afschrijvingstermijn voor kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio is maximaal gelijk aan de looptijd van de lening (artikel 64 lid 4);
- De afschrijvingstermijn van kosten van onderzoek en ontwikkeling is maximaal vijf jaar (artikel 64 lid 5);
- Voor bijdragen aan activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34 lid c BBV, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdragen aan derden wordt verstrekt;
- Indien sprake is van duurzame waardevermindering of indien het actief eerder buiten gebruik gesteld wordt, dient afgeschreven te worden (artikel 65 lid 1 en lid 3);
- Het opschorten van afschrijvingen is gedurende een redelijke termijn toegestaan, indien een gebouw leeg staat tot het moment van verkoop.

De afschrijvingstermijn is afhankelijk van de verwachte nuttigheids- oftewel gebruiksduur en wordt bepaald door de technische levensduur (de periode waarin het technisch mogelijk is het actief te gebruiken) en economische levensduur (de periode waarin het actief naar schatting economisch gezien gebruikt kan worden).

Stelselmatigheidsvereiste is één van de vereisten van de financiële verslaggeving en dient consistent te worden toegepast. Eén of enkele jaren niet afschrijven, of extra afschrijven, is niet consistent. Extra afschrijven is vanaf begrotingsjaar 2017 in geen enkel geval toegestaan. Met uitzondering van punt 8 uit artikel 4.1, waarbij afgeschreven dient te worden bij duurzame waardevermindering of het eerder buitengebruik stellen van een actief.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen waarin per activasoort de levensduur wordt weergegeven waarover wordt afgeschreven. Hierbij moet opgemerkt worden dat van bestaande activa (geactiveerd voor 1 januari 2020) de gebruiksduur en afschrijvingstermijnen zoals destijds bij het activeren niet worden aangepast aan de gewijzigde afschrijvingstermijnen.

Uitgangspunt 24:

Voldoen aan de voorwaarden van afschrijving van artikel 4.1.

Keuzemogelijkheid 25:

Voorgesteld wordt om de afschrijvingstermijnen te hanteren zoals beschreven in bijlage 2. Het algemeen bestuur kan bij gemotiveerd besluit afwijken van de in bijlage 2 aangegeven afschrijvingstermijnen.

Artikel 4.2 Afschrijvingsmethodes

Het BBV schrijft geen afschrijvingsmethode voor, maar stelt in zijn notitie materiële vaste activa drie afschrijvingsmethodes voor:

- Vast percentage van de aanschafwaarde (lineaire afschrijvingsmethode);
- Vast percentage van de boekwaarde (degressief afschrijven);
- Jaarlijks gelijkblijvende rente- en afschrijvingslasten (annuïtaire afschrijvingsmethode).

Voor de keuze van de methode is het echter van belang om de waardevermindering en de op de balans opgenomen restant boekwaarde zo goed mogelijk te benaderen. De gemaakte keuze dient voor gelijksoortige activa, vanuit de gedachte van een bestendige gedragslijn, eensluidend te zijn.

De vaste activa worden lineair afgeschreven, tenzij een andere wijze van afschrijving meer recht doet aan de waardevermindering van een bepaald actief tijdens de gebruiksduur.

Keuzemogelijkheid 26:

Voorgesteld wordt om de lineaire afschrijvingsmethode toe te passen.

Artikel 4.3 Stelsel- en schattingswijzigingen

Artikel 64 lid 2 BBV stelt dat afschrijving slechts om gegronde redenen mag afwijken van de grondslagen die in het vorige begrotingsjaar zijn toegepast. Mocht het Recreatieschap Westfriesland een stelsel- en/of schattingswijziging toepassen worden de redenen en de financiële consequenties van de verandering in de toelichting op de balans uiteengezet, conform het stelselmatigheidsbeginsel. Tevens vindt de stelsel- en/of schattingswijziging niet plaats op terugwerkende kracht en vindt dus geen herberekening/herwaardering plaats over eerdere jaren.

Het BBV onderscheidt twee soorten wijzigingen:

- Een stelselwijziging: het moment van starten met afschrijven wordt gewijzigd.
- Een schattingswijziging: het aanpassen van de afschrijvingstermijnen, het wijzigen van de afschrijvingsmethode, een eventueel latere (duurzame) waardeherstel, een verandering van de verwachte toekomstige gebruiksduur of een wijziging van de methode van periodetoerekening aan de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Stelsel- en schattingswijzigingen worden onderbouwd en door het algemeen bestuur vastgesteld. Het algemeen bestuur heeft tot het einde van het begrotingsjaar om hiertoe te besluiten.

Uitgangspunt 27:

Een stelsel- of schattingswijziging wordt door het algemeen bestuur vastgesteld.

Artikel 4.4 Moment van afschrijven

Het startmoment van afschrijven is vrij te kiezen. De enige voorwaarde die vanuit het BBV wordt gesteld is dat alle activa op hetzelfde moment starten met afschrijven. Omdat niet altijd exact is vast te stellen wanneer een kapitaalgoed gereed is gekomen (bv. bij deelinvesteringen) wordt voorgesteld te starten met afschrijving van de betreffende investering in het jaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt.

Wanneer er eenmaal op het actief wordt afgeschreven, worden bij de annuïtaire en de lineaire methode de eventuele vermeerderingen/verminderingen op het actief in het jaar volledig meegenomen voor de herberekening van de afschrijving.

Keuzemogelijkheid 28:

Voorgesteld wordt het starten van afschrijven in het komende jaar nadat het actief gereedgekomen/verworven is.

Artikel 4.5 Restwaarde

Restwaarde is een reële schatting van de opbrengst die na de gebruiksduur nog gerealiseerd kan worden, onder aftrek van kosten. Bij het waarderen van activa moet aangegeven worden of er rekening wordt gehouden met restwaarde of niet.

Wanneer de verwachte gebruiksduur korter is dan de verwachte economische levensduur van het actief, is er altijd sprake van een restwaarde. Aan het einde van de economische levensduur zal er

slechts sprake zijn van sloopwaarde. Aan het eind van de afschrijvingsperiode kan hooguit een boekwaarde overblijven ter grootte van de geschatte restwaarde op basis van het prijspeil op het moment van ingebruikname.

In de praktijk zal veelal worden afgeschreven naar een boekwaarde van nihil, omdat activa gedurende de afschrijvingsperiode technisch en economisch slijten/verouderen. Hiervan zal sprake zijn als het voornemen bestaat de activa tot het einde van de mogelijke gebruiksduur te benutten. Bij het bepalen van een restwaarde mag geen rekening worden gehouden met voorgenomen, dus nog niet besloten, toekomstige bestemmingswijzigingen.

Uitgangspunt 29:

Voorgesteld wordt afschrijven tot nihil.

Artikel 4.6 Afschrijven op gronden

Omdat gronden niet aan slijtage onderhevig zijn wordt niet op grond afgeschreven. Uitzondering wordt gemaakt indien de grond vervuild is; daarop wordt wel afgeschreven.

Uitgangspunt 30:

Op gronden niet afschrijven. Er wordt een uitzondering gemaakt voor vervuilde gronden, daarop wordt wel afgeschreven.

Artikel 4.7 Toerekeningsbeginsel

Het toerekeningsbeginsel houdt in dat kosten op een juiste manier worden verantwoord in de exploitatie. In het verlengde van het baten- en lastenstelsel betekent dit dat kosten worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Voor activa betekent dit dat niet de gehele investeringslast in één jaar tot uitdrukking wordt gebracht maar dat gedurende de hele periode dat de activa haar nut afgeeft, de lasten tot uitdrukking komen in de exploitatie. Door activa af te schrijven over de jaren waaraan zij haar nut afstaat, wordt aan dit beginsel tegemoet gekomen.

Uitgangspunt 31:

Kosten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking heeft.

5. Rente

Voor het activabeleid wordt ook stilgestaan bij het begrip rente in geval van geactiveerde uitgaven. Aan alle geactiveerde kapitaaluitgaven wordt rente toegerekend. Dit zijn de lasten die voortkomen uit de financiering van de investering.

Aangezien de rentelasten van de organisatie worden verdeeld, zal voor de rentelasten een verdelingsmethodiek moeten worden vastgesteld.

Artikel 5.1 Werkwijze voor toerekening van rente

Aan kapitaaluitgaven die geactiveerd zijn wordt rente toegerekend. Dit zijn de lasten die voortkomen uit de financiering van de investering. Voor de toerekening van de rentelasten aan investeringen is regelgeving voorgeschreven.

In de notitie Rente 2017 van de commissie BBV is opgenomen dat de rentekosten moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. De basis hiervoor is de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. Het is niet toegestaan om per investering te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage.

Indien voor een investering projectfinanciering wordt afgesloten vindt toerekening van rente plaats op basis van het rentepercentage behorend bij de financiering.

Uitgangspunt 32:

Rentekosten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag.

6. Kapitaallasten in de begroting en rekening

In de uitgangspunten voor het opstellen van de financiële producten (begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening) komt het beheer van activa in administratief opzicht ook naar voren. Deze uitgangspunten zijn voor deze nota van belang.

De basis van deze uitgangspunten is opgenomen in het BBV. Deze zijn: *“De begroting, de meerjarenbegroting, de jaarrekening en de toelichting geven volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd, een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten.”* (artikel 3 BBV).

Artikel 6.1 Kapitaallasten in de begroting

Op begrotingsbasis wordt een raming gemaakt van de verwachte kapitaallasten (rente en afschrijving) in het begrotingsjaar. Deze raming bestaat uit een deel waarover zekerheid bestaat (activa die reeds in bezit zijn) en een deel waarvan dit nog niet bekend is (lopende en nieuwe

investeringen). Om te komen tot een eenduidige werkwijze stellen we voor om het jaar van investering geen rentecomponent in de begroting op te nemen omdat de rente wordt toegerekend naar de stand per 1 januari. De afschrijvingscomponent wordt in het jaar volgend op de investering voor het gehele bedrag opgenomen.

Uitgangspunt 34:

In de begroting in het jaar van investeringen geen rente mee te nemen. De afschrijving te starten in het jaar na investering.

Artikel 6.2 Kapitaallasten in rekening

Op realisatiebasis wordt op de volgende wijze met kapitaallasten omgegaan. Voor bestaande investeringen wordt conform begroting de gehele afschrijving en rente toegerekend. Voor investeringen die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zal de rente worden bepaald op basis van de stand per 1 januari. De afschrijving start in het jaar na gereedkoming van de investering.

Uitgangspunt 35:

In de rekening in het jaar van investeringen de rente te bepalen over de stand per 1 januari en starten met afschrijvingen in het jaar na gereedkomen van de investering.

Bijlage 1.

Afschrijvingstermijnen

De levensduur van de materiële vaste activa (op basis waarvan de afschrijvingen worden bepaald) staat niet per definitie vast. In het algemeen echter worden de volgende termijnen gehanteerd:

Investerings met economisch nut:

• gebouwen:	afschrijving in 40 jaar
• rioleringswerken:	afschrijving in 25 jaar
• technische installaties:	afschrijving in 15 jaar
• inventaris:	afschrijving in 10 jaar

Investerings met maatschappelijk nut:

• bruggen	afschrijving in 20 jaar
• overige grotere kunstwerken	afschrijving in 20 jaar
• wegen	afschrijving in 15 jaar
• wegconstructies	afschrijving in 15 jaar
• openbare verlichting	afschrijving in 15 jaar
• beschoeiingen	afschrijving in 10 jaar

Overige activa:

• veiligheidsvoorzieningen	afschrijving in 10 jaar
• telefooninstallaties	afschrijving in 10 jaar
• inventaris	afschrijving in 10 jaar
• overige activa	afschrijving in 10 jaar
• automatiseringsproducten	afschrijving in 3 tot 5 jaar

Op gronden wordt niet afgeschreven.

De te verwachten gebruiksduur en afschrijvingstermijn van voertuigen, gereedschappen en overige materiaal vaststellen naar de op dat moment gangbare ervaringsnormen.

Een andere te verwachten gebruiksduur en afschrijvingstermijn dan hierboven genoemd moet worden gemotiveerd.